

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 02.11.1972, sp. zn. 2 Tzf 3/72, ECLI:CZ:NS:1972:2.TZF.3.1972.1

Číslo: 26/1973

Právní věta: K rozlišování trestných činů rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 Tr. zák. a trestných činů proti hospodářské disciplíně podle druhého oddílu druhé hlavy osobitné části Trestného zákona, osobitně trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 Tr. zák. Ak zodpovědný hospodářský pracovník poskytuje z prostředků socialistické organizace úplatok za účelem zaistiť takej organizácii alebo jej zložke neoprávnené výhody, dopúšťa sa trestného činu porušovania povinnosti pri nakladaní s finančnými a hmotnými prostriedkami podľa § 127 odst. 1 (prípadne aj podľa odst. 3) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom podplácania podľa § 161 Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 02.11.1972

Spisová značka: 2 Tzf 3/72

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podplácení, Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 127 odst. 1
§ 127 odst. 2
§ 132
§ 161

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 26/1973 sb. rozh.

K rozlišování trestných činů rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 Tr. zák. a trestných činů proti hospodářské disciplíně podle druhého oddílu druhé hlavy osobitné části Trestného zákona, osobitně trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 Tr. zák.

Ak zodpovědný hospodářský pracovník poskytuje z prostředků socialistické organizace úplatok za účelem zaistiť takej organizácii alebo jej zložke neoprávnené výhody, dopúšťa sa trestného činu porušovania povinnosti pri nakladaní s finančnými a hmotnými prostriedkami podľa § 127 odst. 1

(prípadne aj podľa odst. 3) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom podplácania podľa § 161 Tr. zák.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR z 2. 11. 1972 sp. zn. [2 Tzf 3/72.](#))

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor ČSSR v prospech obvinených A. P., V. K. a F. L., Najvyšší súd ČSSR zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 23. novembra 1970 sp. zn. 5 T 23/70 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky zo 16. marca 1971 sp. zn. 1 To 14/71, pokiaľ sa týkali obvinených A. P., V. K. a F. L. a vec týchto obvinených vrátil na došetrenie krajskému prokurátorovi v Košiciach.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky sp. zn. 1 To 14/71 zo 16. marca 1971 bol obvineným A. P., V. K. a F. L. zrušený podľa § 258 odst. 1 písm. b, d) a f/ Tr. por. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 T 23/70 z 23. novembra 1970 v celom rozsahu a obv. A. P., V. K. a F. L. boli uznaní za vinných, a to A. P. a V. K. ako spolupáchatelia podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. na trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b/, odst. 4 Tr. zák., A. P. aj z účastenstva na trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 10 odst. 1 písm. c/, § 132 odst. 1 písm. b/, odst. 4 Tr. zák. a F. L. z účastenstva na trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 10 odst. 1 písm. c/, § 132 odst. 1 písm. b/, odst. 2 písm. b/, c/ Tr. zák. Za to boli odsúdení, a to A. P. na trest odňatia slobody v trvaní ôsmich rokov so zaradením do druhej nápravno-výchovnej skupiny, V. K. na trest odňatia slobody v trvaní ôsmich rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny a F. L. na trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny a na trest zákazu činnosti zastávať funkciu hmotne zodpovedného pracovníka v podnikoch socialistického sektoru na štyri roky.

Podľa skutkových zistení rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky vzal Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky za preukázané, že obv. A. P. ako vedúci hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice a obv. V. K. ako vedúci klampiarskej dielne tohto hospodárskeho zariadenia ako spolupáchatelia v čase od 23. mája 1968 do 5. augusta 1969 deviatimi útokmi si po vzájomnej dohode privlastnili pozinkovaný výmetový plech, prípadne pozinkovaný plech druhej akostnej triedy v cene asi 128 176 Kčs, obv. A. P. si sám 8. júla 1969 privlastnil pozinkovaný plech v cene 41 490 Kčs a tento plech rozpredali prostredníctvom vedúcich predajní, a to vedúceho predajne Domácich potrieb v Prešove V. S., vedúceho predajne Jednoty LSD v Pleskom I. C. a vedúceho predajne Jednoty v Boliarove F. L. a o peniaze sa rozdelili. V. K. sám bližšie nezisteného dňa v júli alebo v auguste 1968 so súhlasom vedúceho predajne Domácich potrieb v Prešove V. S. prevzal z predajne tovar v cene 1100 Kčs, ktorý uhradil dodaním pozinkovaného plechu a v septembri 1968 so súhlasom obv. A. P. odcudzil 1200 kg plechu a po dohode s L. R. ďalších 6000 kg pozinkovaného plechu druhej akostnej triedy v cene 26 400 Kčs, z ktorého množstva obv. K. dal 2700 kg svojim rodičom a L. P. Tento skutok obv. A. P. bol posúdený ako účastenstvo na trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 10 odst. 1 písm. c/, § 132 odst. 1 písm. b/, odst. 4 Tr. zák., keďže podľa rozsudku bol tento skutok jedným z čiastkových skutkov rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve, ktorým došlo ku spôsobeniu škody veľkého rozsahu.

Pokiaľ ide o obv. F. L. považoval Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky za zistené, že ako vedúci predajne Jednoty LSD v Boliarove v štyroch prípadoch prevzal od obvinených A. P. a V. K. rozkradnutý pozinkovaný plech v cene celkom asi 97 730 Kčs, tento plech rozpredal zákazníkovi a podieľal sa spoločne s obv. A. P. a V. K. na zisku dosiahnutom rozpredaním rozkradnutého pozinkovaného plechu.

Proti tomuto rozsudku podal generálny prokurátor Československej socialistickej republiky v

prospech obv. A. P., V. K. a F. L. sťažnosť pre porušenie zákona a navrhol, aby Najvyšší súd Československej socialistickej republiky po vyslovení, že rozsudkom bol porušený zákon, tento chybný rozsudok zrušil, zrušil u týchto obvinených aj rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 T 23/70 a prikázal krajskému prokurátorovi v Košiciach, aby vec znova prejednal a rozhodol. V sťažnosti pre porušenie zákona bolo najmä vytknuté, že ani v prípravnom konaní, ani v súdnom konaní nebola preverovaná obhajoba obv. A. P., podľa ktorej P. aspoň časť ním získaných finančných prostriedkov použil v prospech hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, resp. v prospech TJ VSŽ Košice, hoci preverenie tejto obhajoby bolo dôležité pri rozlišovaní, či sa obv. A. P. dopustil útoku proti socialistickému vlastníctvu alebo len útoku proti hospodárskej disciplíne. V tejto súvislosti poukázala sťažnosť pre porušenie zákona na to, že obv. A. P. už v prípravnom konaní uvádzal, a že získané finančné prostriedky používal v prospech prevádzky TJ VSŽ Košice alebo ako úplatky rôznym funkcionárom alebo hospodárskym pracovníkom v súvislosti s dodávkami strojov alebo úzkoprofilového tovaru potrebného pre prevádzku hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, príp. aj v súvislosti s obstarávaním dopravných prostriedkov, potrebných pre prevádzku hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice. Podľa sťažnosti pre porušenie zákona bolo treba konkrétnejšie dokumentovať zistenie vyšetrovateľa, že obv. A. P. použil získané finančné prostriedky na zvýšenie svojho životného štandardu, príp. životného štandardu svojej rodiny, keďže z výsledku domovej prehliadky a zo súpisu majetku obv. P. nevyplýva, že obv. P. a jeho rodina žili spôsobom, na aký poukazuje vyšetrovateľ. Sťažnosť pre porušenie zákona ďalej poukázala na výpoveď obv. A. P. na hlavnom pojednávaní pred krajským súdom, kde obvinený uvádzal, že nemal osobný zisk z trestnej činnosti a hlavným motívom jeho konania bolo povzniesť zakladajúcu sa TJ VSŽ Košice a podrobne popísal, akým spôsobom použil získané finančné prostriedky na zadovážanie neoprávneného prospechu TJ VSŽ Košice. Sťažnosť pre porušenie zákona vytkla, že ani krajský súd sa v rozsudku nezaoberal otázkou motivácie trestnej činnosti a použitia získaných finančných prostriedkov. Sťažnosť pre porušenie zákona považuje za nesprávne, že Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky prihliadol vo svojom rozsudku na túto obhajobu len v tom smere, že zaradil obv. A. P. pre výkon uloženého trestu odňatia slobody do druhej nápravno-výchovnej skupiny, hoci išlo o okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu porušovania povinnosti pri nakladaní s finančnými a hmotnými prostriedkami podľa § 127 odst. 1, príp. aj odst. 3 Tr. zák. a nielen o okolnosť poľahčujúcu. Keďže hoci aj len čiastočná zmena právneho posúdenia konania obv. A. P. prospeje podľa sťažnosti pre porušenie zákona i spoluobv. V. K. a F. L., navrhla sťažnosť pre porušenie zákona zrušenie chybného rozsudku aj v prospech týchto obvinených.

Najvyšší súd Československej socialistickej republiky preskúmal v rozsahu uvedenom v § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, ako aj konanie, ktoré tomuto rozsudku predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený. Podľa § 2 odst. 5 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní vykonávajú a zhromažďujú dôkazy z úradnej povinnosti alebo na návrh strán tak, aby všetky okolnosti významné pre rozhodnutie veci boli náležite objasnené. Obv. A. P. sa od počiatku obhajoval tým, že svoj peňažný podiel z odpredaja nefaktúrovaného pozinkovaného plechu použil z väčšej časti v prospech hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, resp. v prospech prevádzky TJ VSŽ Košice. Už pri svojich výsluchoch pred vyšetrovateľom uvádzal, že peniaze použil sčasti na rôzne útraty pri zriaďovaní prevádzkárni hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice (č. 1. 145), že tieto peniaze použil len sčasti pre osobnú potrebu a sčasti uhradzoval týmito peniazmi jednotlivé výdavky, ktoré boli spojené s jeho pracovnou činnosťou v podniku (č. 1. 150). Pri svojich ďalších výsluchoch pred vyšetrovateľom v dňoch 11. 12. 1969, 25. 2. 1970 a 17. 6. 1970 už konkrétnejšie rozviedol, akým spôsobom použil peniaze získané trestnou činnosťou. Uviedol, že zo získaných peňazí použil 50 - 55 000 Kčs jednak pri zriaďovaní hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice v súvislosti s nákupom dopravných prostriedkov a strojného zariadenia pre prevádzkárne hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, jednak v prospech TJ VSŽ Košice pri zaisťovaní výbojkového osvetlenia na zimnom štadióne, úzkoprofilového materiálu pri generálnej oprave športovísk TJ VSŽ Košice a pri zaisťovaní prác

spojených s touto generálnou opravou (porov. najmä č. 1. 159, č. 1. 168, č. 1. 183). Na hlavnom pojednávaní pred Krajským súdom v Košiciach skutkove jednotlivé faktá rozkrádania pozinkovaného plechu doznával a ďalej uviedol, že finančné prostriedky, ktoré získal ako podiel z odpredaja rozkradnutého plechu asi z 95 092E:0001oužil pre účely podniku, a to v súvislosti so zaobstarávaním strojného zariadenia, rôzneho náradia, dopravných prostriedkov a iných vecí, ktoré boli nevyhnutne potrebné pre riadny chod hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice a športovísk. Pri začiatku činnosti hospodárske zariadenie nemalo žiadne vybavenie a postupne boli vybudované prevádzky s kompletným zariadením, ktoré dodnes plnia vytýčený program (č. 1. 341). Ďalej už konkrétne rozvádzal, akým spôsobom použil peniaze získané trestnou činnosťou v prospech hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, resp. v prospech TJ VSŽ Košice (porov. č. 1. 342 - č. 1. 343). Túto svoju obhajobu opakoval aj v písomne podaných odvolaniach proti rozsudku krajského súdu, pričom poukázal na skutočnosť, že túto jeho obhajobu potvrdzuje úradujúci predseda TJ VSŽ Košice J. G. Znova prehlásil, že finančné prostriedky vo výške asi 55 000 Kčs použil na zaobstaranie strojného zariadenia, event. na zaistenie prác v prospech hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, resp. v prospech vybudovania športovísk TJ VSŽ Košice podľa zoznamu pripojeného k odvolaniu (porov. č. 1. 506). K písomne podanému odvolaniu obhajcu obv. P. je potom pripojené potvrdenie TJ VSŽ Košice, podľa ktorého obv. A. P. z titulu svojej funkcie organizačného pracovníka zabezpečoval niektoré stroje, motorové vozidlá, náradie, prístroje a náhradné súčiastky a väčšinou ich zadovážil v mimoriadne krátkych termínoch. Na hlavnom pojednávaní vypočutý V. K. potvrdzoval, že z n. p. Magnezitové závody v Košiciach boli zakúpené pre hospodárske zariadenie TJ VSŽ Košice tri nákladné motorové vozidlá a že v súvislosti s nákupom týchto vozidiel, prípadne s ich opravou bola poskytnutá nejaká odmena. Svedok J. G., na ktorého sa obv. A. P. odvolával, pripustil, že obv. P. mohol vydať v prospech podniku 5 - 6000 Kčs, a to preto, aby zadovážil niektoré potrebné veci. Ďalej potvrdil, že sa obv. P. pričínil o urýchlené vybavenie klampiarskej dielne, najmä pokiaľ sa týka strojov a ďalšieho náradia potrebných na začatie výroby (porov. č. 1. 386).

Táto obhajoba obv. A. P., čiastočne už potvrdzovaná výsledkami vykonaného dokazovania, nebola preverená ani v prípravnom konaní, ani v súdnom konaní, hoci už vyšetrovateľ v návrhu na podanie obžaloby pripustil možnosť, že obv. A. P. mohol použiť nejakú sumu z obdržaných peňazí na protekčné vybavenie niektorých objednávok strojového zariadenia pre činnosť hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice. Podľa tohto návrhu výbor TJ VSŽ mal dodatočne rozhodnúť a zástupca poškodenej TJ VSŽ Košice mal uviesť u súdu, akú sumu uznajú obv. A. P. na neevidované výdavky na protekčný nákup strojového zariadenia alebo iného vybavenia pre činnosť hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice (porov. č. 1. 229 - 230). Krajský súd v Košiciach napriek tomuto upozorneniu vyšetrovateľa obhajobu obv. A. P. vôbec nepreveroval a neprihliadol na ňu. Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky prihliadol na skutočnosť, že páchanie trestnej činnosti bolo aspoň čiastočne motivované snahou, aj keď nelegálnym spôsobom pomáhať telovýchovnej organizácii, len pri zaradení odsúdeného A. P. pre výkon trestu odňatia slobody do priaznivejšej nápravno-výchovnej skupiny (č. 1. 554). Tento právny záver nemá však dosiaľ podklad vo vykonaných dôkazoch.

Zistenie rozsudkov Krajského súdu v Košiciach a Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, že obv. A. P. bol v čase páchania trestnej činnosti vedúcim hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, je v rozpore s obhajobou obv. A. P. a výpoveďou svedka J. G. na hlavnom pojednávaní, podľa ktorej obv. P. bol prijatý do funkcie organizačného pracovníka (porov. najmä č. 1. 386). Povinnosťou súdov bolo zistiť náplň práce organizačného pracovníka, aby so zreteľom na obhajobu obv. P. mohli posúdiť, či obv. P. bol zodpovedným hospodárskym pracovníkom v zmysle ustanovenia § 127 odst. 1, 2 Tr. zák. Ak je správne tvrdenie obv. P., že jeho úlohou ako organizačného pracovníka bolo založenie jednotlivých prevádzkárni hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice, vrátane strojového vybavenia a vybavenia dopravnými prostriedkami (pozri najmä jeho písomné odvolanie), potom bol A. P. zodpovedným hospodárskym pracovníkom, keďže zodpovedal za splnenie hospodárskych úloh hospodárskeho zariadenia TJ VSŽ Košice. Z hľadiska motívu uvedeného v § 127

odst. 1 Tr. zák. nie je potom rozhodujúce, že popri úmysle zabezpečiť neoprávnené výhody socialistickej organizácii sledoval obv. P. aj ďalší zámer, obohatiť seba alebo iného neoprávnenne na škodu TJ VSŽ Košice. Pri zabezpečovaní neoprávnených výhod socialistickej organizácii dochádza často k prelínaniu tohto zámeru s úmyslom parazitného charakteru obohatiť seba alebo iného. V takýchto prípadoch je treba páchatela postihnúť v tom rozsahu, v akom zabezpečoval neoprávnené výhody socialistickej organizácii, podľa špeciálnych ustanovení druhého oddielu druhej hlavy osobitnej časti Trestného zákona. Pokiaľ obv. P. použil peniaze, získané odpredajom rozkradnutého plechu, na podplácanie iných osôb v snahe zabezpečiť socialistickej organizácii neoprávnený prospech spočívajúci v súdenom prípade podľa jeho obhajoby v protekčnom prednostnom vybavení objednávok strojov, prípadne úzkoprofilového materiálu, nie je vylúčené, aby táto časť jeho činnosti bola posúdená ako trestný čin porušovania povinnosti pri nakladaní s finančnými a hmotnými prostriedkami podľa § 127 odst. 1, resp. aj podľa odst. 3 Tr. zák., a to prípadne v súbehu s trestným činom podplácania podľa § 161 Tr. zák., pokiaľ boli naplnené aj znaky tohto trestného činu. Pokiaľ obv. P. z finančných prostriedkov, získaných odpredajom pozinkovaného plechu, poskytol neprímerané odmeny za práce vykonané inými osobami v prospech TJ VSŽ Košice neoprávnenne, event. v úmysle zaistiť plnenie úloh tejto organizácie, prichádzalo by do úvahy posúdenie tejto časti trestnej činnosti ako trestného činu porušovania povinnosti pri nakladaní s finančnými a hmotnými prostriedkami podľa § 127 odst. 2 Tr. zák. za predpokladu, že na jednej strane nešlo so zreteľom na nápadný nepomer medzi poskytnutými odmenami a vykonanými prácami o čin prísnejšie trestný (spravidla podľa § 132 Tr. zák.), na druhej strane, že už išlo o závažnejšie porušenie hospodárskej disciplíny v oblasti mzdovej politiky. Ak by nebol splnený tento materiálny znak, nevylučovalo by to zodpovednosť i podľa ustanovení tretieho oddielu druhej hlavy osobitnej časti Trestného zákona a mohlo by ísť len o porušenie pracovnej disciplíny podľa predpisov Zákonníku práce. V uvedených smeroch sú však dosiaľ skutkové zistenia v dôsledku nepreverenja obhajoby obv. P. nedostatočné, ako to správne vytkla sťažnosť pre porušenie zákona.